

การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย*
The Development Counseling Skills Program for Teachers in the
Secondary Educational Service Area Office Nongkhai

อัญธิญา ทองอ่อน¹ และสุรเชต น้อยฤทธิ์²

AntiyaThongon¹ and Surachet Noirid²

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม^{1,2}

Maharakham University^{1,2}

Email : teacherantiya@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นด้านการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย 2) เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูแนะแนวหรือครูที่ปรึกษา จำนวน 333 คนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนต้นแบบ จำนวน 3 โรงเรียนรวมจำนวน 9 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินโปรแกรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ การวางแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติการหาแนวทางแก้ไขการยุติการให้คำปรึกษาการสำรวจและทำความเข้าใจปัญหา ผลกระทบ ความต้องการและกำหนดเป้าหมาย และการสร้างสัมพันธภาพ ตามลำดับ 2. ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย สรุปได้ว่า โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นใช้องค์ประกอบของขั้นตอนการให้

* Received November 2, 2020; Revised November 27, 2021; Accepted December 2, 2021

คำปรึกษาเป็นกรอบเนื้อหา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ การสร้างสัมพันธภาพ การสำรวจและทำความเข้าใจปัญหา ผลกระทบ ความต้องการและกำหนดเป้าหมายการหาแนวทางแก้ไขปัญหาการวางแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ และการยุติการให้คำปรึกษา ใช้วิธีการพัฒนาครูตามหลักการ 70 : 20 : 10 องค์ประกอบของโปรแกรมประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการดำเนินการ และการประเมินผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : โปรแกรมเสริมสร้าง; ทักษะการให้คำปรึกษา; การให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยา

ABSTRACT

The objectives of this research article were 1) to Study the current situation, desirable condition and the need for counseling for secondary school students of teachers under nongkhai secondary education service area office, 2) to develop a program to enhance counseling skills for secondary school students for teachers under NongKhai Secondary Education Service Area Office. The sample group was 333 teachers who acted as guidance teachers or advisors. Key informants were administrators and teachers from 3 pilot schools total of 9 persons and 5 luminaries. Research instruments were questionnaire, interview and program assessment form. Statistics for analyzed data were percentage, mean, standard deviation and PNI_{modified}.

The research results were found that; 1. The present condition of counseling of secondary school students for teachers under NongKhai Secondary Education Service Area Office overall and in every aspect at a high level and desirable conditions overall and in every aspect at the highest level. The needs and necessities of counseling of secondary school students for teachers under the NongKhai Secondary Education Service Area Office; The order of needs is as follows: Planning for implementation finding solutions cessation of counseling exploring and understanding problems, impacts, needs and setting goals and building relationships, respectively. 2. The results of the development of the program to enhance counseling skills for secondary school students for teachers under NongKhai Secondary Education Service Area Office. It can be concluded that the developed program uses the components of the counseling process as a content

framework consisting of 5 components: build a relationship Exploring and understanding problems, impacts, needs and setting goals finding solutions Planning to implement and cessation of counseling Using the method of teacher development according to the principle of 70 : 20 : 10 The program consists of 5 components: principles, objectives, content, methods of implementation and evaluation results of assessment of the Appropriateness and Feasibility of the Secondary School Student Counseling Skills Program for Teachers were appropriate and feasible at the highest level.

Keywords : Enhance Program; Counseling Skills; Psychological Counseling

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมการจัดการศึกษาต้องมุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม หน้าที่ของครูจึงไม่ได้เป็นเพียงผู้สอนเท่านั้นยังมีหน้าที่พิเศษอื่นที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษา เช่น เป็นครูแนะแนว ครูอนามัยโรงเรียน และทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา ดูแลนักเรียน คอยชี้แนะทั้งเรื่องการเรียนและเรื่องส่วนตัวเพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ครูจึงต้องมีจิตสำนึกของความเป็นครูมีความปรารถนาช่วยเหลือศิษย์ให้เป็นคนดีตามเป้าหมายของการศึกษาครูจึงมีเป็นบุคคลสำคัญบุคคลหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลต่อนักเรียน โดยนักเรียนมักจะยึดครูเป็นตัวแบบ ดังนั้น ครูจะต้องมีความเป็นกันเอง ให้ความรัก ความเอาใจใส่ เมตตากรุณาแก่เด็ก มีความพร้อมที่จะเข้าใจและใส่ใจนักเรียนสามารถสร้างบรรยากาศ ในห้องเรียนให้น่าเรียน โดยใช้แรงจูงใจการเสริมแรงที่เหมาะสม มีอุปกรณ์การสอนที่ดึงดูด ความสนใจ และต้องส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้(ลักขณา สรวิวัฒน์, 2560) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาช่วงอายุ 12-18 ปี เป็นช่วงวัยรุ่นหรือที่เรียกว่าช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตเพราะเป็นช่วงที่เปลี่ยนจากเด็กมาเป็นผู้ใหญ่เป็นวัยของความสับสนวุ่นวายมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์สังคม สติปัญญา วัยรุ่นมักจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ทำร้ายบุคคลอื่น ทะเลาะวิวาท ทำลายสิ่งของ หนีโรงเรียน โดยการขีดเขียนโต๊ะเรียน ฝาผนัง ไม่สนใจการเรียนและพฤติกรรมหรืออาจเป็นผู้ถูกระทำจากวัยรุ่นคนอื่น ในพฤติกรรมที่ถูกคุกคาม (ลักขณา สรวิวัฒน์, 2560) ครูจึงมีบทบาทสำคัญนอกเหนือจากการสอนวิชาความรู้ คือ ต้องให้การสอดส่อง ดูแล และควบคุมดูแลพฤติกรรมของนักเรียนให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องเหมาะสม ไม่สร้างความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

การให้คำปรึกษาเป็นหน้าที่สำคัญของครูทั้งครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษา เพราะการให้คำปรึกษาจะสามารถช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถรู้จักเข้าใจยอมรับตนเองมองเห็นปัญหาของตัวเองสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยตนเอง สามารถวางแผนการในอนาคตของตนเองได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)กระทรวงศึกษาธิการ (2554) ได้จัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวและสรุปผลว่า จุดอ่อนของสถานศึกษาคือการขาดแคลนบุคลากรทางการแนะแนวที่มีความรู้ความสามารถโดยตรง บุคลากรด้านการแนะแนวไม่เพียงพอต่อการดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเป็นเบื้องต้นแก่นักเรียนจากรายงานสรุปผลและรูปแบบการสร้างความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาภูมิภาคพบว่ามีความพยายามนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา และขยายผลไปสู่การแก้ไขปัญหาในชุมชนยังอยู่ในขั้นความพยายามที่จะต้องพัฒนาต่อไปอีกมากและที่สำคัญคือสถานศึกษาขาดแคลนครูแนะแนวที่เป็นบุคคลสำคัญของระบบนี้ทั้งนี้ต้องนำการแนะแนวเข้าไปเป็นกลไกในการขับเคลื่อนระบบดังนั้นจะเห็นได้ว่าการแนะแนวมีความสำคัญอย่างยิ่งในระบบการศึกษาของสังคมไทยไม่ว่าจะเป็นการจัดบริการแนะแนวโดยตรงหรือการสร้างระบบอื่นขึ้นมารองรับยังต้องอาศัยการแนะแนวเป็นฐานที่สำคัญเช่นเดียวกับผลการศึกษาของยุพาวดี เกริกกุลธร (2561) ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะครูที่ปรึกษาตามแนวคิดการมีสติและการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานผลการศึกษาพบปัญหาว่า ในโรงเรียนไม่มีครูที่ปรึกษาปัญหาพฤติกรรมและปัญหาสุขภาพจิตโดยตรง และครูไม่มั่นใจในทักษะการให้คำปรึกษา

จากปัญหาดังกล่าว เห็นได้ว่าทักษะการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่และเพื่อเป็นการลดช่องว่างระหว่างครูที่ปรึกษากับนักเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษาให้กับครูที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องด้านการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ได้แก่ ครูที่ปรึกษา รวมถึงครูแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ซึ่งจะช่วยให้ครูเพิ่มพูน ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีและถูกต้องในการให้คำปรึกษา และสามารถช่วยเหลือนักเรียนโดยให้คำปรึกษาอย่างถูกวิธี เพื่อให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเองและเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่เข้มแข็งต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นด้านการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

2.2 เพื่อพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นด้านการให้ คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย สำหรับใช้ในการวิจัย และสำหรับผู้บริหาร เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับนำไปใช้ในการพัฒนาครูด้านการให้ คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาต่อไป

3.2 ได้โปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย และโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่งที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครู ด้านทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษา

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นด้านการให้ คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ประชากร ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ปีการศึกษา 2561 ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ครูแนะแนวหรือครูที่ปรึกษา จำนวน 2,504 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายปีการศึกษา 2561 จำนวน 333 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน รวม 2 ฉบับ โดยแบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ระหว่าง 0.284-0.897 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.799 และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ระหว่าง 0.314-0.795 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (α) เท่ากับ 0.844 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครูสถานศึกษาต้นแบบ จำนวน 3 แห่ง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ซึ่งทำหน้าที่ประเมินโปรแกรมได้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นด้านการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นด้านการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยรวมและรายด้าน

องค์ประกอบ ขั้นตอน การให้คำปรึกษา	ระดับความคิดเห็น						ความต้องการจำเป็น	
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI modified	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ		
1. การสร้างสัมพันธภาพ	3.87	0.54	มาก	4.53	0.50	มากที่สุด	0.172	5
2. การสำรวจและทำความเข้าใจปัญหาผลกระทบความต้องการและกำหนดเป้าหมาย	3.94	0.55	มาก	4.69	0.45	มากที่สุด	0.199	4
3. การหาแนวทางแก้ไข	3.80	0.58	มาก	4.66	0.42	มากที่สุด	0.226	2
4. การวางแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ	3.76	0.59	มาก	4.68	0.48	มากที่สุด	0.245	1
5. การยุติการให้คำปรึกษา	3.78	0.59	มาก	4.66	0.65	มากที่สุด	0.215	3
รวม	3.83	0.57	มาก	4.64	0.50	มากที่สุด	-	-

จากตารางที่ 1 พบว่า การให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย มีสภาพปัจจุบัน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และมีสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็นของการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย เรียงลำดับความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ การวางแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ การหาแนวทางแก้ไข การยุติการให้คำปรึกษา การสำรวจและทำความเข้าใจปัญหา ผลกระทบ ความต้องการและกำหนดเป้าหมาย และการสร้างสัมพันธภาพ ตามลำดับ

5.2 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายสรุปได้ว่า โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นใช้องค์ประกอบของขั้นตอนการให้คำปรึกษาเป็นกรอบเนื้อหา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ การสร้างสัมพันธภาพ การสำรวจและทำความเข้าใจปัญหา ผลกระทบ ความต้องการและกำหนดเป้าหมายการหาแนวทางแก้ไข ปัญหาการวางแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ และการยุติการให้คำปรึกษา ใช้วิธีการพัฒนาครูตามหลักการ 70 : 20 : 10 ประกอบด้วย การเรียนรู้และพัฒนาผ่าน หลักสูตรและโปรแกรม (10%) โดยการฝึกอบรม การเรียนรู้และพัฒนา ผ่านบุคคลอื่นๆ (20%) โดยการศึกษาดูงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน และจากผู้ให้การนิเทศ และการเรียนรู้และพัฒนา ผ่านประสบการณ์ (70%) โดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบโปรแกรมให้มีการฝึกปฏิบัติทักษะการให้คำปรึกษา เป็นเวลา 7 สัปดาห์ กับนักเรียนกรณีศึกษา 7 คน

องค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการดำเนินการ และการประเมินผล และร่างเนื้อหาโปรแกรม ประกอบด้วย 5 โมดูล ได้แก่ โมดูลที่ 1 การสร้างสัมพันธภาพ โมดูลที่ 2 การสำรวจและทำความเข้าใจปัญหา ผลกระทบ ความต้องการและกำหนดเป้าหมาย โมดูลที่ 3 การหาแนวทางแก้ไขปัญหา โมดูลที่ 4 การวางแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ และโมดูลที่ 5 การยุติการให้คำปรึกษา

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คนโดยรวม มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดรายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน

องค์ประกอบของโปรแกรม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. หลักการ	4.70	0.50	มากที่สุด	4.60	0.50	มากที่สุด
1.1 ความเหมาะสมกับสภาพปัญหา	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มากที่สุด
1.2 ความจำเป็นในการพัฒนา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด

องค์ประกอบของโปรแกรม	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2. วัตถุประสงค์	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2.1 มีความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
2.2 มีความชัดเจน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3. เนื้อหา	4.73	0.48	มากที่สุด	4.53	0.55	มากที่สุด
3.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มากที่สุด
3.2 ครอบคลุมเนื้อหาที่จำเป็นในการพัฒนาทุกโมดูล	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3.3 การจัดเรียงลำดับเนื้อหา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4. วิธีการดำเนินการ	4.67	0.52	มากที่สุด	4.67	0.52	มากที่สุด
4.1 ความเหมาะสมของกิจกรรม	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4.2 การนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4.3 ระยะเวลาในการพัฒนา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
5. สื่อการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.50	0.55	มากที่สุด
5.1 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโปรแกรม	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
5.2 สอดคล้องและเหมาะสมกับแต่ละกิจกรรม	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
6. การประเมินผล	4.70	0.50	มากที่สุด	4.70	0.50	มากที่สุด
6.1 ตรงตามวัตถุประสงค์ของโปรแกรม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
6.2 ครอบคลุมทุกสิ่งที่ต้องการวัดและประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	4.70	0.09	มากที่สุด	4.60	0.16	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คนโดยรวม มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

6. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

6.1 สภาพปัจจุบันการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด และผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย เรียงลำดับความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ การวางแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติกรหาแนวทางแก้ไข การยุติการให้คำปรึกษา การสำรวจและทำความเข้าใจปัญหา ผลกระทบความต้องการและกำหนดเป้าหมาย และการสร้างสัมพันธภาพ ตามลำดับ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย มีการให้คำปรึกษานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก แต่เนื่องจากสภาพบริบทของโรงเรียนในสังกัด สะท้อนให้เห็นว่า การให้คำปรึกษานักเรียนในระดับมัธยมศึกษา มีการดำเนินการในงานแนะแนวของโรงเรียนทุกโรงเรียน แต่ไม่ได้มีการนำวิธีการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาไปปฏิบัติในระดับของครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา จึงทำให้ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ จึงต้องการได้รับการพัฒนาในด้านการให้คำปรึกษา นี้ จึงมีผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด เพราะการที่จะพัฒนาครูประจำชั้นให้เป็นครูที่ปรึกษาได้ตามหลักการทางจิตวิทยานั้น ครูจะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ มีทักษะ และมีเจตคติที่ถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่ผู้ให้คำปรึกษา และช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้ สอดคล้องกับ ลักขณา สิริวัฒน์ (2560) ซึ่งได้อธิบายเกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษาและองค์ประกอบของกระบวนการให้คำปรึกษาไว้ว่า ในการให้การศึกษาผู้ให้การปรึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในองค์ประกอบของกระบวนการให้การศึกษาซึ่งประกอบด้วยปัจจัยใหญ่ๆ 3 ประการ คือ มีความรู้ (Knowledge) ในเรื่องที่จะให้การปรึกษาเป็นอย่างดี รวมไปถึงลักษณะธรรมชาติจิตใจอันเป็นพื้นฐานที่จะทำความเข้าใจในปัญหาของผู้รับการปรึกษา มีเจตคติ (Attitude) ที่ดีต่อการให้บริการและมีทักษะ (Skill) ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้การให้การศึกษาแต่ละครั้งดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำให้ผู้มีปัญหาหันมาสนใจตนเองและมีแนวทางในการแก้ปัญหาได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ กรกฏา นัคคิม (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะครูที่ปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC) เขตภาคกลาง ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะของครูที่ปรึกษาประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ ซึ่งสามารถนำไปใช้วัดระดับสมรรถนะครูที่ปรึกษาได้อย่างเที่ยงตรง โดยกลุ่มตัวอย่าง มีสมรรถนะครูที่ปรึกษาอยู่ในระดับมาก

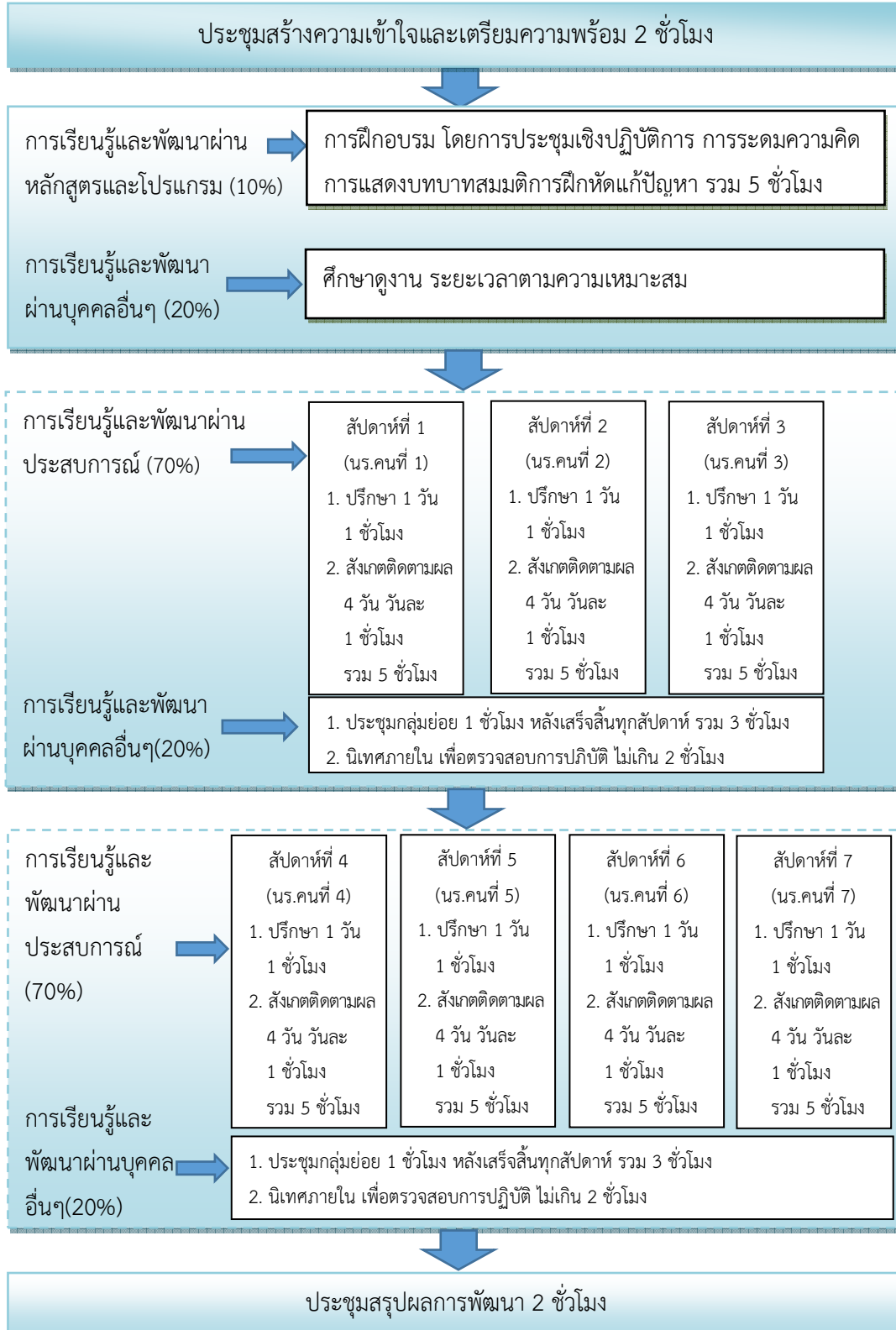
6.2 ผลการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย สรุปได้ว่า โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นใช้องค์ประกอบของขั้นตอนการให้คำปรึกษาเป็นกรอบเนื้อหา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ การสร้างสัมพันธภาพ การสำรวจและทำความเข้าใจปัญหา ผลกระทบ ความต้องการและกำหนดเป้าหมายการหาแนวทางแก้ไข ปัญหาการวางแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ และการยุติการให้คำปรึกษา ซึ่งขั้นตอนการให้คำปรึกษา นี้ ได้จากการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการเพื่อนำมากำหนดเป็นองค์ประกอบขั้นตอนการให้คำปรึกษา และสอดคล้องตามแนวปฏิบัติของหน่วยต้นสังกัด คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ที่ได้กำหนดไว้ว่า ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือขั้นการสร้างสัมพันธภาพ ขั้นสำรวจ

ทำความเข้าใจปัญหา ผลกระทบ ความต้องการและกำหนดเป้าหมายที่เป็นจริงได้ ค้นหาแนวทางแก้ไข ปัญหาขึ้นวางแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ และขั้นยุติการให้คำปรึกษา

วิธีการเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษาของครูในโปรแกรมนี้ ใช้วิธีการพัฒนาครูตาม หลักการ 70 : 20 : 10 ประกอบด้วย การเรียนรู้และพัฒนาผ่าน หลักสูตรและโปรแกรม (10%) โดยการฝึกอบรม การเรียนรู้และพัฒนา ผ่านบุคคลอื่นๆ (20%) โดยการศึกษาดูงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากเพื่อนร่วมงาน และจากผู้ให้การนิเทศ และการเรียนรู้และพัฒนา ผ่านประสบการณ์ (70%) โดยการ เรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบโปรแกรมให้มีการฝึกปฏิบัติ ทักษะการให้คำปรึกษา เป็นเวลา 7 สัปดาห์ กับนักเรียนกรณีศึกษา 7 คน เพื่อให้ครูได้ฝึกทักษะการให้ คำปรึกษา โดยการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่ตนเองดูแลรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดประสบการณ์และเรียนรู้ พัฒนาทักษะการให้คำปรึกษาผ่านประสบการณ์ ดังที่ วิทยา วิจิตร (2557)กล่าวว่า 70 : 20 : 10 Framework แบ่งวิธีเรียนรู้เป็น 3 ส่วนคือ 1) เรียนจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 2) เรียนจากการแลกเปลี่ยนกับ คนอื่นๆ และ 3) เรียนจากหลักสูตร ซึ่งการที่ครูได้ฝึกทักษะการให้คำปรึกษา ในแต่ละสัปดาห์ แล้วได้นำ ผลจากการฝึกนั้น มาประชุมกลุ่มย่อยร่วมกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกิดขึ้น ทำให้ครู สามารถปรับปรุงวิธีการให้คำปรึกษาของตนเอง และบอกเล่าประสบการณ์ที่ดี แก่เพื่อนๆ ครูที่กำลังพัฒนา ตนเองโดยใช้โปรแกรมเดียวกันนี้ได้

องค์ประกอบของโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการดำเนินการ และการประเมินผล และผลการประเมินความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คนโดยรวม มีความเหมาะสมและมีความ เป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบของโปรแกรมนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์จากการเอกสาร และแนวคิดของนักการศึกษาในด้านการพัฒนาโปรแกรมและสังเคราะห์ออกมาเป็นองค์ประกอบของ โปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาหนองคายที่สามารถพัฒนาครูในการให้คำปรึกษา ซึ่งมีทั้งการพัฒนาด้านความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะการให้คำปรึกษา และมีการออกแบบการประเมินผล ไว้ในขั้นตอนสุดท้าย เพื่อให้สามารถตรวจสอบผลการพัฒนาครูโดยใช้โปรแกรมเสริมสร้างทักษะด้านการให้คำปรึกษาได้อีกด้วย ซึ่งองค์ประกอบของโปรแกรมนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปภาวรินทร์ เศรษฐไตรรัตน์ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะครูที่ปรึกษาธุรกิจเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็น ผู้ประกอบการของนักเรียนนักศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตร การฝึกอบรมสมรรถนะครูที่ปรึกษาธุรกิจเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน นักศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา สาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

จากการวิจัยเรื่องโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย สามารถนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ คือ แผนภูมิการดำเนินงานของโปรแกรม รายละเอียดดังในแผนภาพ ดังนี้

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 ควรนำโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย ไปใช้ในการพัฒนาครูที่ปรึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

7.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรกำกับ ดูแล และติดตามผลในการพัฒนาครู ตามโปรแกรมอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง และมีกิจกรรมกระตุ้นให้ครูมีความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาตนเอง ให้มีทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนและปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ในปัจจุบัน

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 สำหรับการนำโปรแกรมเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครูไปใช้ในสถานศึกษาระดับต่างๆ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรพิจารณาบริบทควบคู่ไปกับการพัฒนาเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษาให้เหมาะสมกับระดับชั้น

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรจะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เพื่อการศึกษาในเชิงลึก เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม(Participatory Action Research) การวิจัยและพัฒนา(Research and Development) เป็นต้น โดยนำเอาผลการวิจัยนี้เป็นข้อมูลและแนวทาง เพื่อนำผลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพไปใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษานักเรียน

7.3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาเสริมสร้างทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาของครู ในรูปแบบอื่นๆ โดยมีวิธีการพัฒนาเสริมสร้างที่หลากหลาย

7.3.3 ควรศึกษาองค์ประกอบของทักษะการให้คำปรึกษาด้านอื่นๆ ที่ไม่ได้นำมาศึกษาในงานวิจัยนี้ เพื่อพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างทักษะสำหรับครูที่ปรึกษาให้มีความสมบูรณ์และมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

8. บรรณานุกรม

- กรรกฎ นักคัม. (2559). สมรรถนะครูที่ปรึกษาของนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC) เขตภาคกลาง. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**. 8(2). 88-102.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. กรุงเทพฯ : ยูเรนิส อิมเมจกรุ๊ป.

- ปภาวรินทร์ เศรษฐไตรรัตน์. (2564). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสมรรถนะครูที่ปรึกษาธุรกิจเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนนักศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง. วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษา. 33(117). 37-46.
- ยุพาวดี เกริกกุลธร. (2561). การพัฒนาสมรรถนะครูที่ปรึกษาตามแนวคิดการมีสติและการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 6(4). 1541-1555.
- ลักขณา สรีวัฒน์. (2560). ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- วิทยา วิจิตร. (2557). 70:20:10 Framework. สืบค้นเมื่อ 14 กรกฎาคม 2562. จาก <http://indochinahub.blogspot.com/2011/08/702010-framework.html>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). การให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.